

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата юридичних наук, старшого наукового співробітника
Сахна Артема Петровича на дисертацію Хозлу Івана Костянтиновича
«Адміністративно-правове забезпечення діяльності підрозділів поліції на
воді», представлену на здобуття ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. Водні об'єкти відіграють важливу роль у соціально-економічному, транспортному, рекреаційному та екологічному житті України. Зростання значення водних об'єктів в економіці та транспорті, неминуче призвело до зростання кількості правопорушень у сфері водного фонду та водної інфраструктури України, що обумовило необхідність створення специфічної структури у системі Національної поліції України, покликаної реалізовувати поліцейські функції у названій сфері, пов'язані, перш за все, із забезпеченням правопорядку, безпеки судноплавства та охорони водного середовища.

Так, у 2017 році у структурі Національної поліції України було утворено Управління організації діяльності підрозділів поліції на воді та повітряної підтримки, а у 2020 році зазначений підрозділ було реформовано в Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України. Не дивлячись на майже восьмирічне існування підрозділів поліції на воді, слід констатувати, що їх діяльність не отримала належного адміністративно-правового забезпечення, від якості якого безпосередньо залежить ефективність виконання всіх поставлених перед зазначеним підрозділом завдань.

Безсумнівним є те, що ефективна поліцейська діяльність поліції в цілому і поліції на воді, зокрема, об'єктивно неможлива без належного теоретичного осмислення та відповідної наукової розробки визначених адміністративно-правовими нормами системи елементів (характеристик), що визначають засади поліцейської діяльності. І саме нагальна потреба в такому науковому дослідженні свідчить про актуальність, своєчасність та науково-теоретичну і практичну цінність обраної І.К. Хозлу теми дисертації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і

рекомендацій, сформульованих в дисертації. Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що у вітчизняній юридичній літературі проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді в Україні до цього часу комплексно не досліджувалися.

Належний рівень наукової обґрунтованості результатів дослідження забезпечується вдалими оперуваннями позиціями науковців, викладеними у наявних наукових роботах, які стосуються як загальних питань поліцейської діяльності, так і спеціалізованих адміністративно-правових досліджень. Окремо слід зазначити, що дослідницька база рецензованого дослідження характеризується комплексним характером, про що свідчить використання широкої і різнобічної джерельної бази, яка налічує 225 найменувань, з яких майже 9% становлять іноземні видання з предмету дослідження.

Основні наукові положення, висновки і пропозиції, викладені у дисертації, є теоретично обґрунтованими, що забезпечується застосуванням раціональної сукупності сучасних загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів пізнання. Так, автором порівняльно-правовий метод використано впродовж усього дослідження під час вивчення основних наукових підходів учених-адміністративістів, положень вітчизняного законодавства. За допомогою логіко-семантичного методу поглиблено й конкретизовано категорійний апарат, зокрема надано або уточнено низку дефініцій, а саме: «діяльність підрозділів поліції на воді» (підрозділ 1.1), «публічна безпека та порядок на водних об'єктах», «органи рибоохорони» (підрозділ 1.2), «адміністративно-правове регулювання діяльності підрозділів поліції на воді», «морська безпека» (підрозділ 1.3); «адміністративно-правовий статус підрозділів поліції на воді» (підрозділ 2.1); «цілі діяльності Управління авіації та поліції на воді» (підрозділ 2.2); «організаційно-структурний статус підрозділів поліції на воді» (підрозділ 2.3) тощо. Метод документального аналізу та формально-юридичний метод було використано під час: визначення правових засад нормативно-правового забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді (підрозділ 1.3); визначення структурних елементів цільового

компоненту адміністративно-правового статусу діяльності підрозділів поліції на воді (підрозділ 2.2); розкриття організаційно-структурного положення підрозділів поліції на воді в системі Національної поліції України (підрозділ 2.3); визначення місця компетенції в структурі адміністративно-правового статусу підрозділів поліції на воді (підрозділ 2.4). За допомогою методу групування та структурно-логічного методу схарактеризовано поліцейську діяльність підрозділів поліції на воді як предмет адміністративно-правових досліджень (підрозділ 1.2). Компаративістський метод забезпечив аналіз і оцінку вітчизняної та іноземної правової теорії і практики щодо діяльності підрозділів поліції на воді в зарубіжних країнах (підрозділ 3.1), а за допомогою методу прогнозування було визначено пріоритетні напрями поліцейської діяльності підрозділів поліції на воді Національної поліції України та шляхи покращення діяльності зазначених підрозділів (підрозділ 3.2).

Комплексність і системність дослідження зазначеної проблематики демонструє структура дисертації І.К. Хозлу. Так, автор, розглядаючи у першому розділі теоретико-правові засади діяльності підрозділів поліції на воді, визначає їх сутність та особливості, в результаті чого запропоновано авторську дефініцію поняття «діяльність підрозділів поліції на воді»; окреслює напрями наукових досліджень, що потребують уваги, які і розкриває у подальших розділах роботи; розкриває особливості та визначає ознаки правового регулювання діяльності підрозділів поліції нормами адміністративного права. Другий розділ присвячено комплексному дослідженню адміністративно-правового статусу поліції на воді, визначено структуру, функції та компетенцію цих підрозділів. І вже у третьому розділі дисертантом виокремлюються напрями вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді, які базуються на дослідженні закордонного досвіту та визначенні можливості його використання в Україні, а також виокремленні пріоритетних напрямів поліцейської діяльності зазначених підрозділів та напрацюванні шляхів покращення їх ефективності. З огляду на це, рецензоване наукове дослідження

є логічним і таким, що відповідає меті та завданням, а його цілісність забезпечується належним структуруванням матеріалу.

Зміст дисертації в цілому характеризується високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. За допомогою формулювання чітких дефініцій, авторові вдалося досить аргументовано висловити свою думку щодо адміністративно-правового забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді. Загалом дисертація, яка виконана у формі спеціально підготовленого рукопису становить цілісне і повністю завершене наукове дослідження із абсолютно чіткими висновками.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження І.К. Хозлу полягає в тому, що подана робота є системним дослідженням з суттєвим поглибленням наукових знань про адміністративно-правове забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді, має безумовні ознаки наукової новизни як за теоретичними узагальненнями і висновками, так і за емпіричними матеріалами, більшість з яких вперше стають об'єктом адміністративно-правового дослідження.

Відзначаючи новизну представлених теоретичних результатів варто наголосити на тому, що в дисертації сформульовано та достатнім чином обґрунтовано низку нових положень і висновків, які мають важливе значення для теорії адміністративного права та правозастосовної практики.

Зокрема, автором вперше обґрунтовано теоретико-правову модель організаційно-структурної побудови територіальних підрозділів поліції на воді у складі Управління авіації та поліції на воді, зокрема: 1) функціонування територіальних підрозділів поліції на воді у складі територіальних органів Національної поліції; 2) організаційно-структурна побудова регіональних підрозділів поліції на воді здійснюється за принципом їх поділу на відділи та сектори; 3) управлінський вплив керівника Управління авіації та поліції на воді щодо територіальних підрозділів поліції на воді, обмежено виключно реалізацією координаційної функції; 4) організаційно-штатна структура

регіональних підрозділів поліції на воді ґрунтується на функціональних та територіальних особливостях розташування об'єктів водного фонду України (с. 130), запропоновано авторську класифікацію повноважень підрозділів поліції на воді за критерієм «предмету відання» (с. 139); визначено об'єкти охорони публічного порядку підрозділами поліції на воді, які відносяться до категорії громадських місць, залежно від їх цільового призначення, а саме: а) місця масового відпочинку людей (пляжі, аквапарки, гідропарки, розважальні комплекси); б) територія, відведена для судноплавства (морські та річкові шляхи, позначені системою навігаційного огороження та латеральними знаками); в) територія розташування й функціонування критичної водної інфраструктури (об'єкти гідроенергетики; морські і річкові порти та їх акваторії; водні станції); г) рибогосподарські водні об'єкти; д) штучно створені водойми (водосховища, стави) (с. 53).

Позитивно оцінюємо, авторський висновок про те, що особливості адміністративно-правового статусу підрозділів поліції на воді обумовлені завданнями, функціями й компетенцією зазначених підрозділів, а також специфічністю таких ознак: 1) правовою основою адміністративно-правового статусу підрозділів поліції на воді слугують норми поліцейського та водного права; 2) обумовленість мети поліцейської діяльності підрозділів поліції на воді обсягом та змістом повноважень цих підрозділів; 3) кореляція організаційно-структурної побудови підрозділів поліції на воді, відповідно до обсягу завдань та функцій їх діяльності; 4) наділення посадових осіб підрозділів поліції на воді адміністративною правосуб'єктністю у сфері охорони прав і свобод людини, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинності на водних об'єктах та інфраструктурі водного транспорту (с. 88).

Автором виокремлено дві групи функцій діяльності підрозділів поліції на воді: зовнішньоорганізаційні, до числа яких віднесено: а) природоохоронну; б) превентивно-профілактичну; в) контрольню-наглядову; г) юрисдикційну; д) представницьку; та внутрішньоорганізаційні, які

включають: а) управлінську; б) організаційно-штатну; в) організаційно-аналітичну; г) контрольну; д) координаційну функції (с. 110).

Враховуючи важливість для будь-якого юридичного дослідження розробку пропозицій з удосконалення положень чинного законодавства та обґрунтування прийняття нових нормативних актів, відзначимо проведену дисертантом роботу щодо формулювання таких положень, зокрема, авторські пропозиції щодо внесення змін та доповнень до законодавчих актів України, а саме: до Закону України «Про Національну поліцію», Кодексу України про адміністративні правопорушення, Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2008 року №1086, Порядку тимчасового затримання працівниками уповноважених підрозділів Національної поліції транспортних засобів та їх зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2008 року №1102, Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженої наказом МВС України та МОЗ України від 09 листопада 2015 року № 1452/735, Типового положення про службу морської безпеки, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 25 серпня 2011 №339, а також обґрунтовано прийняття Типового положення про підрозділи поліції на воді Національної поліції України.

Оцінка наукового рівня публікацій здобувача. За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, серед яких 3 статті у наукових фахових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, а також у 10 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Оформлення дисертації та дотримання академічної доброчесності. Дисертація оформлена відповідно до нормативних вимог для такого різновиду наукових праць. Робота виконана державною мовою з дотриманням наукового

стилю. Сформульовані дисертантом положення, висновки та пропозиції є аргументованими та логічно викладеними. У рецензованій роботі порушень академічної доброчесності не виявлено.

Беручи до уваги все зазначене вище, подана дисертаційна робота свідчить про наукову зрілість дисертанта, його вміння бачити актуальні проблеми діяльності підрозділів поліції на воді, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні. В цілому дисертаційна робота І.К. Хозлу за своїм змістом і формою є завершеним самостійним науковим дослідженням.

Дискусійні положення дисертаційної роботи. Переважна більшість висновків, пропозицій і рекомендацій, наведених у рецензованому дослідженні є належним чином аргументованими. Разом із тим, констатуємо низку переваг дисертаційної роботи І.К. Хозлу, слід відмітити й наявність певних зауважень і побажань, які носять рекомендаційний характер і можуть бути використані автором у подальших наукових дослідженнях:

1. Виокремлюючи у підрозділі 1.1. дослідження особливості поліцейської діяльності підрозділів поліції на воді, які дозволяють ідентифікувати її з-поміж інших суб'єктів поліцейської діяльності, на нашу думку автором не враховано такої характерної особливості як «сезонна специфіка роботи підрозділів поліції на воді», що, безумовно, впливає на організацію їх діяльності.

2. Аналізуючи у підрозділі 1.2. стан наукової розробленості проблем поліцейської діяльності підрозділів поліції на воді, автор обмежується лише переліком українських вчених та їхніх напрацювань. На нашу думку, відсутність аналізу зарубіжних досліджень з даної проблематики звужує теоретичну базу дослідження.

3. Не заперечуючи в цілому необхідності прийняття спеціалізованого нормативно-правового акту, який би визначив організаційно-правові засади діяльності поліції на воді, зазначимо, що запропонований автором проект Типового положення є досить детальним та охоплює широкий спектр питань, пов'язаних з організацією та функціонуванням цих підрозділів. Однак, для

більш чіткого та ефективного документу, пропоную такі зауваження та рекомендації:

- слід уточнити термін «інфраструктура водного транспорту», доцільно ввести визначення таких ключових понять, як «водний об'єкт», «судноплавство», «рятувальні роботи на воді» тощо;

- варто більш чітко визначити межі компетенції підрозділів поліції на воді у взаємодії з іншими правоохоронними органами (прикордонною службою, екологічною інспекцією тощо);

- необхідно деталізувати процедури взаємодії з органами місцевого самоврядування, особливо в частині організації спільних заходів та обміну інформацією.

4. В цілому, позитивно оцінюючи проведене дисертантом анкетування працівників підрозділів поліції на воді Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України, виникає запитання чому автором у якості респондентів обрано лише підрозділи чотирьох областей, хоча у тексті роботи (с. 86, 124) наголошується ним на існуванні як мінімум 11 територіальних підрозділів поліції на воді.

Висловлені зауваження і побажання не применшують загальної високої оцінки рівня виконання дисертаційної роботи, її теоретичної цінності та практичної значущості, а перелічені дискусійні положення складають підґрунтя для подальших досліджень та продовження роботи щодо удосконалення наукової думки, підтверджують творчий характер праці, яка добре підготовлена і належним чином оформлена.

Загальний висновок. Дисертаційна робота на тему: «Адміністративно-правове забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді» виконана на високому науково-теоретичному рівні, матеріал дисертації викладено в логічній послідовності, всі висновки отримали необхідну і достатню теоретичну аргументацію та є методологічно обґрунтованими. За своїм змістом і загальною спрямованістю дисертаційне дослідження І.К. Хозлу відповідає обраній ним спеціальності 081 - «Право», робота пройшла належну

апробацію. Дисертація є самостійною завершеною роботою, в якій відсутні порушення академічної доброчесності. Оформлення дисертації в цілому відповідає встановленим вимогам.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Хозлу Івана Костянтиновича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді», подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 травня 2024 року № 507), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами і доповненнями від 03 травня 2024 року № 507) та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Рецензент – доцент кафедри
адміністративно-правових
дисциплін факультету №2
Донецького державного
університету внутрішніх справ
к.ю.н., с.н.с.**

Артем САХНО